

Miffo

Hur hittar man sin egen identitet i livet? Vem är jag och vilka värderingar står jag för? Frågor av det slaget ryms i den svenska kärlekskomedin *Miffo* som handlar om en ung präst som en dag möter en ung rullstolsbunden kvinna med mycket skinn på näsan.

Rekommenderad från årskurs 9

EN FILMHANDLEDNING AV
ANDREAS HOFFSTEN

Handling

Tobias är 29 år, har en halv miljon i studieskuld, utan flickvän och därtill bostadslös. Det är en lite vingbruten ung man som prästvigs i filmens början. ”Jag ville förändra mitt eget liv och andras,” förklarar han morskt och säger upp sig från en tjänst i den innerstadsförsamling han är knuten till – där sitter ändå bara gamla tanter i bänkraderna på högmässan. Istället börjar han i en förortsförsamling utanför Stockholm. Här har folk riktiga problem, med andra bekymmer än huruvida aktiekurserna går upp eller ner. ”Vi måste tänka nytt, vi måste visa att vi finns, tar vi oss bara igenom mediebruset så har vi allt och vinna” säger Tobias, full av entusiasm, till kollegan Carl Henrik som snart skall gå i pension. ”Vi får börja knacka dörr!”

Parallellt följer vi Carola som tillsammans med sin mamma talar med en socialsekreterare i hopp om att få några extra kronor i socialbidrag. Carola är rullstolsbunden, mamman har fått sina törnar i liver och är nu arbetslös. Samma kväll knackar Tobias dörr i det loftgångshus där Carola bor. De börjar prata – alla andra har mer eller mindre slängt igen dörren framför näsan på Tobias. Det är hon som hela tiden är öppen och nyfiken på livet – att Tobias vare sig träffat eller ännu mindre talat med folk ur den så kallade arbetarklassen förstår vi fullständigt. De dricker ett par öl på en enkel bar i närheten. Carola visar sig vara en levnadsglad tjej med stor förmåga att se det humoristiska i tillvaron.

Carolas mamma lever med Leif, en alkoholiserad och hjärtegod 40-årig kille som berättar dåliga och ekivoka historier samt röker kopiöst med röda Prince. Tobias och Carola överraskas

när de råkat hamna i hennes säng efter att ha klättrat in genom fönstret sedan hon glömt nyckeln. Nu överraskas de och Tobias känner sig obekvämt och har svårt att hantera situationen och går snart därifrån. Väl hemma drömmer han om Carola, att de ömt kysser varandra. Han väcks av den jämnåriga Jenny som han hyr ett rum av och som han tidigare var tillsammans med. För en kompis berättar Tobias hur feg han känner sig; att han inte vågar närma sig Carola och hennes mamma och Leif på ett personligt plan. Mässan nästa dag ställs in då ingen dyker upp. Istället dyker Carola upp. Tobias ursäktar sig tafatt med att han inte visste vad han gjorde kvällen innan.

Så dör Leif och Tobias förrättar begravningen och berättar – för första gången direkt ur hjärtat – om Leif, om hans dåliga skämt och ihärdiga rökande. Församlingen fyller på och högtiden blir till en fin minnesstund vilket leder till att Carola åter fattar tycke för Tobias, ”den där prästen var ju inte så tokig trots allt”.

Nästa dag är det Carola som väcker Tobias när hon ringer på och föreslår att de ska gå ut. Ute på stan talar de om Leif, om hur mycket hon saknar honom och den omtänksamhet han stod för. De går hem till Tobias föräldrars lägenhet för att, som Tobias säger, vattna blommor. De skrattar och trivs tillsammans. Det slutar med att de hamnar i säng med varandra. När de vaknar överraskas de av att föräldrarna kommer hem. Det blir förstås en pinsam situation särskilt då Carola råkar välta ut mammans sängbord så att en dildo rullar ut på golvet. Carola skrattar sig halvt fördärvad. Tobias klarar inte av situationen

fullt lika lätt. Ute på gatan går de åt varsitt håll. Jag ringer dig, säger Tobias.

Hemma har Carola en uppgörelse med sin mamma, precis som Tobias har med sina föräldrar. Bägge samtalen går dock ut på samma sak; deras relation kommer aldrig att fungera – de är för olika. Tobias ringer hem till Carola men mamman säger att hon inte är hemma och heller inte vill träffa honom.

Carola berättar för Håkan, en kille på torget bland de andra arbetslösa som dricker öl och som hon till och från träffar, om sina planer på att plugga och kanske bli advokat. Carola säger att hon träffat en ny, en som bryr sig.

Under en lugn stund i kyrkan talar Carl Henrik och Tobias om kärleken och livet, om att våga ta initiativ och bejaka den längtan vi alla bär på.

Samma kväll är det fest hos Tobias och Jenny. Carola åker dit och ställer till ett uppträde där hon anklagar Tobias för att han inte ringt som han lovat. De talar ut och Tobias säger något om att "jag gillar verkligen dig, men jag utnyttjade dig som präst och ...", tror du på det där själv, avbryter Carola och åker därifrån. Sen blir Jenny och Tobias tillsammans igen. Tobias bryter åter igen upp; säger upp sig från sin prästtjänst i församlingen och börjar istället åter i en trygg välmående innerstadsförsamling. "Välkommen ombord" säger hans överordnade prästkollega och bjuder på hembakta hallongrottor. Jenny och Tobias förbereder sitt bröllop, tittar på ringar och planerar vilka gäster som skall bjudas och var de ska sitta.

De gifter sig och under festen efteråt är det som det brukar vara, en mängd hopplöst tråkiga tal och Tobias leds halvt ihjäl. För kompisens i en paus berättar Tobias om sina tvivel och sin längtan efter Carola – och allt han säger går av misstag ut i högtalarna via toastmasterns mikrofon som inte var avslagen. Katastrofen är ett faktum och bruden håller ett fat med läckerheter över skallen på brudgummen.

En tid senare söker Tobias upp Carola som nu lever med Håkan. Carl Henrik har fått en hjärtattack när han delade ut namnunderskrifter och kan inte ta hand om "kyrkans första vigsel på trettio år". Och det är först då Håkan och Carola som står inför altaret. Men Tobias klarar inte situationen och kan inte viga dem – på knä ber han Carola tänka över sitt beslut varpå han får en rejäl snyting av Håkan. Han vaknar upp på sjukhuset med en praktfull blåtira och med mamma och pappa vid sin sida. Han berättar vilken idiot han varit, att han missat den enda kvinna han älskat; "jo, jag vet, hon är obildad och klär sig som en polsk hora men jag älskar henne". Ska du inte säga det till Carola istället, föreslår pappan. På andra sidan sängen sitter just Carola.

It's a hardache, it's a fools game – sjunger Bonnie Tyler och Carola kysser sin Tobias mitt på munnen innan eftertexterna rullar.

Vem är jag?

Under "den ljuva" tonårstiden testas vi vår personlighet, vilka vi är och vad vi gillar och inte gillar i livet. För vissa klarnar konturerna och personligheten mognar, för andra blir allt bara virrigare och osäkrare och det tar lite längre tid att hitta sig själv, vilket är vanligare idag när livet inte är så utstakat av gamla traditioner och det dessutom finns ett hårt tryck att bli någon i bemärkelsen synas och göra karriär. Men vem är jag i grunden? Vad vill jag med livet?

"När jag berättade för min mamma att jag ville bli präst så började min mamma gråta och pappa sa att du får bilen om du låter bli", lyder en tidig replik i filmen. Inget vidare stöd hemifrån kan tyckas och Tobias med sin dåliga självkänsla blir hela tiden ett rov för andras planer och upprepar det andra tycker. Han vacklar i sin självkänsla mellan vad han tror är det han vill men som kanske mer är vad andra vill att han skall tycka om – och vad han innerst inne känner är hans sanna jag.

- Livet är ingen dans på rosor men en förutsättning att lyckas i någon form är att vara sann mot sig själv. Kan vi förstå Tobias handlande, hans vilshenhet i tillvaron? Vad tror eleverna det beror på att han är så feg och hållningslös i början?

- Det finns flera exempel i filmen på hur olika personer skämtar bort olika pinsamma situationer. Humorn kan vara ett sätt att hantera olika, ofta känsliga, företeelser. Är det en styrka eller ett sätt att fly undan allvar?

Vårt klassamhälle

"Du föraktar oss, Leif och hans röda Prince och hans dåliga skämt. Komma hit och tro att du ska missionera och sen gå tillbaka till din bostadsrätt i innerstan, du med dina skyddade värderingar." – Carola är skoningslös i sin kritik av Tobias i sin besvikelse över hans feghet. En annan träffande replik kommer när Tobias mamma säger: "tyvärr finns det ingen som bryr sig om solidaritet längre", själv tjänar hon 70 000 i månaden.

Miffo är också en film om ett Sverige idag där klasskillnaderna lever kvar även om de tagit sig nya former. Tobias är sprungen ur en välmående medelklass men söker sin identitet bland de mindre bemedlade som ett uttryck för ett samhällsen-gagemang.

- Att vi lever i ett segregerat samhälle är vi nog alla överens om men är det något vi tycker är positivt eller negativt? Ojämlighet kan ju också vara en motor till att vilja förändra sin situation, eller?

- Vissa föds med silversked i mun heter det. Hur är förutsättningarna idag för invandrare, för barn som växer upp hos rika föräldrar i relation till dem med fattiga uppväxtförhållanden? Vad kan skolan göra för att brygga över de olika förutsättningarna? Vilka andra krafter är det som är i spel?

- På Leifs begravning händer något, Tobias får kontakt med en annan kvalitet inom sig, han bejakar en impuls han har. Vad är det som sker?

Vad är handikapp?

I en scen i filmen skäller Tobias på Carola för att hon tränger sig på i hans hem och uppför sig illa. Så får han svaret: ”Säg som det är – att du skäms!”, varpå Tobias säger: ”Ja, är det så konstigt då – så som du betar dig!” Det är en välskriven replik då den leker med vår tanke att Tobias ser på Carola som ett problem där han tvärtom ser henne som en medmänniska som betar sig illa, oavsett om hon sitter i rullstol eller inte.

”Va tragiskt hon sitter ju i rullstol, hon kunde ju vara så söt.” är en annan replik i filmen som visar på fördomar. Tobias föräldrar försöker också resonera kring ett framtida liv med en rullstolsbunden partner. De talar om ansvaret, att mycket av det vi tar för givet i livet inte går att göra. ”Det rör sig inte om någon välgörenhetsinrättning,” säger Tobias pappa. Vi kan tycka att en sån åsikt låter för jäkligt, men det är en komplicerad fråga.

- Vad tror eleverna, besegrar kärleken allt? Vilka kvaliteter ser vi till när vi förälskar oss i en annan människa?
- Vilka attityder har vi till människor med handikapp? Vilka olika värderingar lägger vi in?
- I sagorna berättas om mannen av folket som vinner prinsessan och halva kungariket. Här är det lite andra förtecken men i botten kanske samma sak. Vi hejar på och tycker förstas att Carola och Tobias ska få varandra, att kärleken skall segra, filmen spelar också tydligt på de strängarna. Men vad är det som gör att vi så ofta önskar ett sånt slut, det händer ju nästan aldrig i verkligheten?

Kyrkan – vad ska vi med den till?

”På Pastoralinstitutet kunde vi sitta i veckor och diskutera om man skulle bära krage hela tiden eller om det räckte med polotröja, som om någon brydde sig...” kommenterar Tobias sin studietid. Stora delar av handlingen i *Miffo* kretsar runt kyrkan och församlingen som milt sagt kämpar i motvind. En högmässa ställs in då ingen kommer. Filmen rymmer här en kritik av kyrkan som institution och för dess vacklande samhällsengagemang. Det är en kritik inte bara i negativ bemärkelse, kyrkan har en stor potential och det finns många djupt engagerade präster och församlingsanställda vilket både Tobias och Carl-Henrik är goda exempel på.

- Kyrkan står mitt i byn heter det, men vilken roll spelar kyrkan idag? Vilken nytta har vi av kyrkan annat än vi bröllop, dop och begravningar? Vad skulle vi vilja att kyrkan stod för?
- Det är många som menar att dagens ungdomar letar efter ett allvar i samhället – vad är det som gör att kyrkan har så svårt för att fånga upp dessa strömningar? Utgå gärna från exempel i filmen.

Filmens språk

En bild är nästan aldrig tillkommen av en slump, precis som heller inte en not, ett ord eller ett penseldrag. Allt är nog avvägt. Det kanske bara är när vi lyssnare, läsare eller betraktare känner allt som självklart som vi lätt glömmer all möda som ligger bakom.

Samma sak förstas med *Miffo*, tänk bara på hur effektivt det

är att berätta en så starkt dramatisk scen som när Carola har försökt ta livet av sig, med komplett tystnad och bara en liten enkel melodislinga på ljudbandet.

Eller hur regissören arbetar med motbilder som när Carola är på bussen i rullstol bland alla barnvagnar. Eller när Carolas mamma sitter och ser på konståkning när hon säger till sin rullstolsbundna dotter att Tobias inte har ringt – vilket han gjort.

- Vilka ytterligare känslor förmerar dessa bildkompositioner? Vilka fler exempel på medvetet överraskande bildberättande rymmer filmen?

Anteckningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Produktionsuppgifter

Sverige 2003

Manus: Malin Lagerlöf

Producent: Joakim Hansson

Regi: Daniel Lind Lagerlöf

Foto: Olof Johnson

Klippning: Anders Nylander

Musik: Paul Bothén

I rollerna

Carola – Livia Millhagen

Tobias – Jonas Karlsson

Sonja, Carolas mamma – Sonja Ernst

Håkan – Fyr Thorwald

Carl Henrik – Ingvar Hirdwall

Jenny – Liv Mjöhnes

Tekniska uppgifter

Speltid: 97 min

Format: Cinemascope

Ljud: Dolby dts

Censur: Från 7 år

Svensk premiär: 1 augusti 2003

Distribution

Sonet Film, Box 20105, 161 02 Bromma Tel 08-555 24 800, fax 08-28 58 34 www.sonetfilm.se